

О.Г. Розметова,
старший викладач кафедри менеджменту
Київського університету туризму,
економіки та права

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ОЗДОРОВЧО-КУРОРТНОЇ СФЕРИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Визначено основні перспективи, які можуть очікувати регіон від розвитку оздоровчо-курортної сфери. Виділено основні завдання успішного вирішення проблеми розвитку оздоровчо-курортної сфери в регіоні в перспективі.

Ключові слова: державне регулювання, механізм, оздоровчо-курортна сфера, регіон, розвиток, функціонування.

Туристична галузь в Україні завдяки неналежному рівню її державного регулювання на даний час займає лише 1 % видаткової частини бюджету.

На відміну від України, туризм у цілому посідає перше місце у світі щодо надання робочих місць. Високими темпами розвивається міжнародний туризм у світі. Якщо в 1950 р. кількість міжнародних мандрівників становила 25 млн, то через 20 років (1970 р.) збільшилась до 165 млн, ще через 20 років (1990 р.) досягла 450 млн, а у 2000 р. – становила майже 700 млн таких туристів.

І хоч на початку XXI ст. через трагічні події у світі уповільнились темпи приросту кількості подорожуючих до деяких країн, туризм у цілому розвивається досить динамічно.

За даними ВТО, загальна кількість туристів (міжнародних і внутрішніх) з урахуванням екскурсантів становить понад третину населення Земної кулі, а прибуток від туризму у світі за 2003 р. перевищив 500 млрд дол. США.

Згідно з прогнозами, кількість подорожуючих уже найближчим часом зрівняється з населенням такої країни, як Китай, а надходження від туризму досягнуть 1 трлн дол США. XXI ст. вважається століттям туризму.

Україна має всі об'єктивні передумови для інтенсивного розвитку не тільки внутрішнього, а й в'їзного та виїзного туризму. Маючи вигідне геополітичне розміщення, Україна володіє великим туристично-рекреаційним потенціалом,

сприятливим кліматом, багатою флорою і фауною, культурно-історичними пам'ятками світового рівня та туристичною індустрією, яка швидко розвивається.

До затвердженого Кабінетом Міністрів України у 2001 р. списку історичних місць внесено 402 міста і селища міського типу, історичні ареали яких розробляються, а деякі вже затверджені. За повідомленням Державного управління екології та природних ресурсів регіону, станом на 1 січня 2006 р. природно-заповідний фонд налічує 109 об'єктів площею 80174,09 га.

Туризм, що названий “феноменом ХХ сторіччя”, особливо бурхливо став розвиватися після другої світової війни. За даними Всесвітньої туристичної організації, щороку по світу мандрує понад 600 млн осіб, а доходи від міжнародного туризму становлять близько 470 – 480 млрд дол США. Це близько 12 % світового валового продукту. За прогнозами спеціалістів, до 2020 р. доходи від туризму в глобальному масштабі досягнуть майже 3 млн дол. США. Більше ніж у 40 державах туризм є головним джерелом нагромадження бюджету, а ще у 70 – однією з трьох основних статей [1].

Хоча цифри зі статистичного бюлетеня “Туризм в Україні” показують, що останніми роками спостерігається стабільне зростання кількості іноземних туристів, Україна займає 22-ге місце в рейтингу кращих туристичних країн світу (Росія – 12-те, Чехія – 13-те, Туреччина – 19-те).

Із збільшенням обсягів міжнародного туризму позитивну динаміку має розвиток і внутрішнього туризму в Україні. У 2003 р. по Україні подорожувало 7,5 млн так званих внутрішніх туристів, що набагато підвищує попередній показник. До 20 млн збільшилась і кількість екскурсантів. За останні роки зростає цифра туристичних послуг і становить близько 28 млрд грн, що на 30 % більше порівняно з 2002 р. Турист користується комплексом послуг, які надаються йому в певному місці – регіоні, де відбуваються туристичні заходи.

З огляду на місце і роль туризму у світовій економіці, Кабінет Міністрів України 29 квітня 2002 р. затвердив Державну програму розвитку туризму на 2002 – 2010 рр., в якій надано пріоритет розвитку в'їзного і внутрішнього туризму. На основі державної програми розроблені і виконуються регіональні програми та

програми окремих туристичних центрів. Розвиток туризму в них узгоджено з такими секторами економіки, як транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, сільське господарство, виробництво товарів широкого вжитку і туристичного призначення. Туризм розглядається як один з найбільш перспективних напрямів структурної перебудови економіки.

Починаючи з 2001 р., обсяг споживання товарів і послуг туристичної сфери діяльності і галузей, що забезпечують внутрішні і міжнародні туристичні потоки в Україні, становив близько 22 млрд грн, а у 2004 р. цей показник збільшився майже в 1,6 рази і становив 35 млрд грн.

Результатом виконання програми розвитку туризму в Україні стало перевищення темпів зростання кількості в'їзних туристів над виїзними. Зокрема, кількість в'їзних туристів порівняно з попереднім роком збільшилась у 2002 р. – на 14,6 %, у 2003 р. – на 19,0, у 2004 р. – на 24,9, а виїзних у 2002 р. скоротилась на 0,8, у 2003 р. – зросла на 0,4, у 2004 р. приріст становив 4,7 %. Наведені співвідношення змін кількості в'їзних і виїзних туристів привели до того, що в 2004 р. кількість в'їзних туристів перевищила кількість виїзних на 16,5 % (у 2002 р. кількість виїзних туристів перевищувала кількість в'їзних на 20,2 %).

Особливо слід вказати на активізацію внутрішнього туризму. Так, приріст кількості внутрішніх туристів порівняно з попереднім роком у 2002 р. становив 4,1 %, у 2003 р. – 5,3, а у 2004 р. – 7,7 %.

Говорячи про матеріальну базу України для прийняття туристів, слід сказати про наявність майже 5 тис. закладів для їх розміщення. На постійній основі в туристичній сфері діяльності в Україні працює понад 200 тис. осіб і майже 1 млн сезонних працівників. Загальний обсяг туристичного споживання збільшився в Україні у 2004 р. на 65,8 % порівняно з 2001 р. Туристичний сезон 2005 р. характеризувався продовженням загальних позитивних тенденцій розвитку економіки туристичних регіонів.

Зазначимо, що на розвиток туризму впливають як позитивні, так і негативні фактори, пов'язані з політичною, законодавчо-правовою та соціально-економічною ситуацією в країні й у світі.

Під час державного регулювання та формування політики перспективного розвитку туризму в регіоні треба виходити з того, що існує низка об'єктивних і суб'єктивних факторів, які тією чи іншою мірою визначають реальні умови її реалізації [2 – 4].

Серед факторів суб'єктивного характеру відзначимо такі:

1. Основні механізми і норми регулювання відносин в економічному житті, у т.ч. й у сфері туризму, будуть формуватись на державному рівні. Отже, можливості регіону в питаннях економічного сприяння розвитку туристичної індустрії обмежуватимуться. Прогрес у цій сфері залежатиме від економічної ситуації в державі, що, з одного боку, фактично нівелює шанси на державну підтримку глобальних ініціатив і проектів, а з іншого – потребує підприємницької активності як організацій, так і окремих осіб. Тому найближчими роками виправдає себе варіант окремого – локального розвитку рекреаційного регіону і надання відповідних послуг.

Об'єктивно існують несприятливі фактори, без урахування яких будь-які програми і проекти не дадуть бажаних результатів.

До таких належать такі:

- населення регіону мало підготовлене до туристичного підприємництва;
- відсутні стабільні економічні механізми економічного регулювання господарських відносин;
- економічні важелі і стимули розвитку сфери туризму лише формуються;
- соціальна інфраструктура загального призначення (дороги, транспортне сполучення, зв'язок, водогінне забезпечення, каналізація, торгівля, громадське харчування) розвинута слабо, рівень сервісу надзвичайно низький;
- відсутність широкого асортименту продуктів харчування, їх низька якість, невідповідність стандартам і нормам;
- нерозвинуті сучасні системи інформаційного забезпечення рекреаційного бізнесу, відсутня широка реклама;
- дефіцит висококваліфікованих менеджерів у сфері туристичного бізнесу;
- загальна культура господарювання невисока;

- деформовані традиції і звичаї народу;
- санітарно-екологічна ситуація в багатьох туристичних центрах досить напружена, що знижує попит у зарубіжних партнерів.

Окремо треба відзначити політичний фактор, вплив якого на формування попиту і контингент відпочиваючих останнім часом надзвичайно зріс. Рекреаційний бізнес дуже чутливий до політичних катаклізмів. Цей фактор у поєднанні з падінням життєвого рівня населення, зростанням цін на путівки і вартості послуг у найближчі роки буде серйозним гальмом розвитку рекреаційної індустрії.

Принциповим моментом, який відзначають науковці, є формування стратегії розвитку туризму в регіоні є питання офіційного визнання місця і ролі цієї галузі в економічній структурі, відповідно, визначення курсу практичних дій на різних рівнях державної влади [5; 6]. Розрахунки вчених підтверджують, що доцільність прискореного використання рекреаційного потенціалу свідчить про те, що ця галузь повинна стати рівноправною сферою впливу і сприяння органів державної влади, як і будь-яка інша галузь виробництва.

У такому випадку вирішується кардинальне питання – встановлюється баланс інтересів державних і представницьких органів влади, з одного боку, об'єктів, фірм і організацій – з іншого. При цьому завдання перших – установити єдині для всіх правила розвитку, визначати загальну стратегію дій залежно від кон'юнктури ринку і відповідний режим економічного сприяння діяльності фірм і організацій, встановлювати територіально-екологічні регламенти розвитку.

Державне регулювання повинне бути спрямоване на формування сприятливого ринкового середовища, соціально-ефективного, економічно вигідного й екологічно допустимого для територій розвитку туристичного бізнесу.

Наступний принциповий момент – визначення місця і ролі туристичної сфери в системі соціально-економічних пріоритетів територіального розвитку. З усіх потенційно можливих варіантів заслуговують на увагу такі.

Перший – туристична сфера залишається в полі зору державних і представницьких органів влади, розвивається як другорядна галузь соціальної інфраструктури, функціонуючи переважно за залишковим принципом фінансування.

Рівень сервісу й обслуговування при цьому визначається фінансовими можливостями колективів, які в умовах економічної кризи обмежені в коштах. Різні форми тиску на органи державної влади можуть дати фрагментні фінансові й ресурсні ін'єкції в ці об'єкти, що не знімає проблему як таку.

Отже, на основі досліджених факторів слід зазначити, що при такому підході до справи досягнення світових стандартів туристичного обслуговування віддаляється в часі, а значить, ринок послуг звужується, за рахунок зростання диспропорцій між існуючим ресурсним потенціалом і ефективністю його використання втрачається пряма економічна вигода для території.

Другий варіант – туристична галузь визнається як пріоритетна сфера перспективного розвитку регіону з чітко визначеною політикою щодо стосовно неї і займає відповідне місце на всіх рівнях державного управління, яке через різні форми сприяння стимулює підприємницьку активність у сфері рекреаційного бізнесу. У таких випадках рекреація дала б своєрідний поштовх практичним діям в інших сферах, безпосередньо з нею не пов'язаних.

Таким чином, можна стверджувати, що рекреація, крім прямої економічної вигоди і соціальних зрушень, зробить регіон привабливим для зарубіжних інвесторів, що в нинішніх умовах дуже важливо. Цей варіант, на нашу думку, і повинен стати основною стратегічною лінією державної політики рекреаційного освоєння регіону.

Очевидно, що при такому підході до справи стоїть питання вибору цільового орієнтира, основного критерію формування рекреаційної індустрії. Тут може бути два основні критерії вибору.

Перший – соціальний, коли вся система рекреаційного обслуговування спрямовується на задоволення внутрішніх потреб держави щодо оздоровлення і відпочинку населення. Такий підхід не вписується в пропоновану стратегічну лінію рекреаційного освоєння і відведене цій галузі місце в перспективній економічній структурі.

Другий критерій – економічний, коли в основу всіх практичних дій і планів закладаються принципи економічної вигоди як на рівні території, так і на рівні

об'єктів рекреаційного господарювання. Виключна орієнтація на прибутковість цієї галузі несе загрозу, насамперед, природному потенціалу, може викликати тимчасовий вибух ділової активності, коли суто фінансові інтереси домінуватимуть над соціальними цілями території.

Безперечно, що між цими варіантами необхідно вибирати середній з екологічною безпекою і помірно зростаючими прибутками для регіону й держави.

Виходячи з основних стратегічних завдань і очікуваних результатів, політика перспективного розвитку рекреаційної сфери в регіоні повинна будуватись на таких основних принципах:

- організація і формування індустрії відпочинку як специфічного виду товару – туристичних послуг, який діє відповідно до законів ринкової економіки;
 - створення багатопрофільних туристичних центрів та об'єктів з поєднанням у них оздоровлення, відпочинку, туризму і спорту;
 - локалізація лікувально-оздоровчих санаторно-курортних установ і центрів як монофункціональних рекреаційних територій;
 - максимальне розширення оздоровчих, культурно-пізнавальних, відпочинкових, спортивних і туристичних послуг, які надаються туристичними установами;
 - пріоритетний розвиток сервісних служб і підвищення комфортності умов на існуючих туристичних об'єктах;
 - формування туристичних центрів середньої і малої місткості відповідно до природної і соціально-економічної специфіки території;
 - стимулювання розміщення рекреаційних об'єктів невеликої місткості з необхідним інфраструктурним забезпеченням поза межами населених пунктів;
 - обмеження зростання існуючих великих туристичних центрів і забезпечення їх комплексного розвитку без збільшення місткості туристичних установ.
- Прискорення темпів рекреаційного освоєння регіону й активізація ділової активності в цій сфері можуть викликати небажані соціально-економічні процеси й екологічні наслідки. Зокрема, швидкий розвиток подій може призвести до надмірного перевантаження території туристичними об'єктами, що позначиться на

економічній вигоді території. Може виникнути проблема виснаження природних ресурсів. Для запобігання цьому та усунення небажаних наслідків необхідно:

- провести комплексну оцінку ландшафту;
- установити науково обґрунтовані норми антропогенного навантаження;
- установити екологічно та соціально-економічно обґрунтовані норми допустимої місткості туристичних центрів;
- визначити зони обмеженого розвитку рекреації, резервні території, а також території заповідного фонду, встановити правила та умови їх використання;
- установити адміністративні та економічні бар'єри з метою недопущення експлуатації туристичних об'єктів без відповідних природоохоронних споруд, інженерної підготовки території.

Можна стверджувати, що спеціалізація регіону на туристичній індустрії є одночасно спеціалізацією для регіону на виробництві сфери послуг і виробництві продуктів сфери послуг для світового ринку. Як результат, спеціалізація регіону на туристичній індустрії є також предметом укладення багатьох угод з різними країнами для надання послуг у рекреаційній індустрії, що, у свою чергу, зміцнює вигоди України на міжнародному ринку рекреаційної індустрії. Таким чином, перевага розвитку рекреації в регіоні перед усіма іншими галузями діяльності очевидна, вона дає перевагу і в можливих прибутках та зайнятості населення в процесі трудової діяльності.

Основна мета розвитку рекреаційної індустрії в регіоні полягає у створенні конкурентоспроможної на світовому ринку сфери рекреаційних послуг, спрямованої на максимальне задоволення туристичних потреб населення України, забезпечення на цій основі комплексного розвитку території і її соціально-економічних інтересів при збереженні екологічної рівноваги.

Регулятивні дії держави щодо досягнення цієї мети повинні бути синхронізовані з темпами становлення ринкових механізмів і пов'язані з політикою структурних реформ в економіці. Розвиток матеріально-технічної бази туризму залежатиме від багатьох чинників, а саме:

- туристичної активності населення;

- збільшення доходів населення і коливання цін на послуги;
- темпів проведення економічних реформ;
- стабільності грошової валюти та її конвертованості;
- насичення ринку товарами вітчизняного виробництва;
- лібералізації зовнішньоекономічної діяльності тощо.

У зв'язку з цим прогнозувати процеси в курортно-оздоровчій сфері на віддалену перспективу надзвичайно важко. На основі світового досвіду та економічного стану в Україні у нинішніх умовах в основу політики державного регулювання курортно-оздоровчої сфери треба покласти такі пріоритети:

- забезпечення “внутрішньої конвертованості” послуг шляхом підвищення їх якості і розширення асортименту, поліпшення сервісних умов обслуговування;
- обмеження нового будівництва об'єктів, реконструкція і модернізація діючих;
- концентрація коштів і ресурсів на об'єктах інфраструктури;
- створення рекреаційних зон у приміських територіях для короткотривалого відпочинку населення великих міст;
- організація виробництва екологічно чистої сільськогосподарської продукції для задоволення потреб відпочиваючих у високоякісних продуктах харчування;
- активне залучення приватного сектора (особливо в гірській місцевості) до туристського бізнесу. Це знімить напруження в “пікові” періоди щодо розміщення відпочиваючих і їх харчування;
- пошук оптимальних форм залучення іноземного споживача шляхом створення відповідного сервісу обслуговування і надання послуг туризму, що користуються попитом на міжнародному ринку (наприклад, ліцензійне мисливство);
- створення сучасної інформаційно-маркетингової служби у сфері туристичного бізнесу;
- вивчення структури і напрямів туристичних потоків та їх прогнозування;
- вивчення міжнародного ринку рекреаційних послуг, ділової активності і конкретних пропозицій іноземних інвесторів;
- активне формування висококваліфікованого кадрового потенціалу у сфері туристичного бізнесу;

- підготовка менеджерів, обслуговуючого персоналу, у т.ч. за кордоном;
- налагодження потужної реклами, випуск високоякісного інформаційно-довідкового матеріалу.

Реалізація вищенаведених пріоритетів створить необхідні умови для подальшого цілеспрямованого розвитку оздоровчо-курортної сфери, стабілізує економічне становище туристичних об'єктів.

Відзначимо, що рівень туристичного освоєння окремих зон і центрів має лімітуватись показниками туристичної місткості території, що базується на нормах антропогенного навантаження на ландшафт. Для цього необхідно виділити:

- існуючі рекреаційні центри потенційного розвитку;
- рекреаційні центри обмеженого розвитку;
- резервні зони рекреаційного освоєння.

Слід зазначити, що зміни, які проводяться сьогодні в Україні, потребують ефективнішого використання інноваційного чинника у вирішенні багатьох проблем сучасного соціально-економічного розвитку країни. Ключовою серед них є охорона здоров'я людей, збільшення тривалості їх активного періоду життя.

До основних шляхів вирішення цієї проблеми варто, безумовно, зарахувати докорінне поліпшення організації, управління та державного регулювання процесів охорони здоров'я, зокрема розвитку туристичної індустрії. Особлива роль тут належить розвитку оздоровчих і лікувально-профілактичних закладів, упровадженню нових наукоємних технологій рекреації, лікування, реабілітації, сервісу, екологічним і санітарно-епідеміологічним дослідженням, професійному навчанню персоналу та підвищенню ефективності управління рекреаційною індустрією в регіоні.

Наведена градація територій зумовлює тактику і стратегію її освоєння. Районами першочергового освоєння слід вважати існуючі туристичні центри з певним розвитком інфраструктури, де потенційно можливе збільшення місткості рекреаційних об'єктів до науково обґрунтованих норм.

Території з високим лікувально-оздоровчим, пізнавально-естетичним і туристичним потенціалом, які на даний час не освоєні, становлять резервний

туристичний фонд регіону. У перспективі з урахуванням реальних змін у розвитку існуючих центрів, наявності матеріально-фінансових ресурсів, кон'юнктури ринку на відповідні послуги деякі території можуть відводитись під туристичне освоєння.

Розвиток оздоровчо-курортної сфери має спиратись на нові механізми державного регулювання, господарювання, ефективні організаційні структури, економічну свободу виробництва, що в умовах вільної конкуренції забезпечить насичення ринку високоякісними послугами і сприятиме економічному прогресу території.

Основними напрямками державного регулювання формування ефективного механізму функціонування оздоровчо-курортної сфери повинні стати:

- реорганізація форм власності і процеси роздержавлення;
- фінансово-кредитні важелі управління;
- взаємовигідні умови відносин між органами влади і суб'єктами туристичного господарювання;
- платність туристичного господарювання;
- інвестиційна політика;
- організаційно-правлінські структури.

Специфіка сфери туризму зумовлює необхідність поступової реформації форм власності і роздержавлення рекреаційних об'єктів. Тут варто відзначити, що першочерговому роздержавленню (мала приватизація) на курортах і в туристичних центрах повинні підлягати підприємства обслуговуючих, сервісних галузей (торгівля, громадське харчування, служби побуту тощо).

Фінансово-економічне регулювання розвитку цієї сфери здійснюється через:

- механізм платежів за використання природних рекреаційних ресурсів;
- ефективну податкову політику;
- систему місцевих зборів (курортний, рекреаційний збір, податок на приватний житловий фонд, який використовується в рекреаційних цілях);
- механізм ціноутворення на рекреаційні послуги;
- інвестиційну політику і кредитування.

Основними джерелами фінансування розвитку повинні стати:

- державні асигнування;
- кошти підприємств, установ, організацій – власників туристичних об'єктів;
- кредитні ресурси;
- іноземні інвестиції.

Важливе місце в системі державного фінансово-економічного регулювання повинні зайняти механізми пільгового кредитування заходів, пов'язаних з розвитком оздоровчо-курортної сфери, гнучка система ціноутворення на послуги.

Відносини між територіальними органами влади і суб'єктами господарювання повинні будуватись на принципах взаємної вигоди на основі договорів і угод. При цьому владні структури не повинні втручатися у внутрішні справи туристичних об'єктів, а ті, у свою чергу, мають дотримуватися встановлених владою законів і нормативів збереження довкілля.

Для реалізації політики державного регулювання розвитку рекреаційної індустрії видається доцільним створення потужної державної компанії з необхідними правами і повноваженнями, у сферу діяльності якої входило б широке коло питань розвитку туристичної сфери об'єктів інфраструктури. Ця компанія, володіючи фінансовими і матеріальними ресурсами, маючи вихід на зовнішній ринок, повинна визначити тактику практичних дій у рамках виробленої стратегії і нести всю повноту відповідальності за її реалізацію.

Створення пропонованої структури абсолютно не виключає функціонування акціонерних товариств, асоціацій, фірм, які, будучи учасниками процесу, діють у межах своїх прав і можливостей.

Така форма діяльності змогла б дати значний поштовх розвитку соціальної інфраструктури, забезпечила б приплив вільно конвертованої валюти в місцеві бюджети, збагатила б управлінський досвід і в кінцевому підсумку прискорила вихід на міжнародний ринок туристичних послуг.

Варто пам'ятати, що спільні території можуть бути тільки в тому випадку, якщо вони матимуть попит на світовому ринку, а це можуть бути всі Карпатські регіони без винятку, які є привабливі в усіх планах.

Відзначимо також, що в нинішніх умовах туристичне господарство регіону виходить на початкові рубежі економічного зростання. Наприклад, отримані в рекреаційному господарстві Львівської області економічні результати порівняно з результатами господарської діяльності в інших галузях не є надто вагомими. Виручка від реалізації туристичних послуг становить усього 1,2 % валового доходу.

У перспективі економічна ефективність туристичної індустрії значно зросте в регіоні. Це буде пов'язано з двома головними чинниками:

- наближення ціни рекреаційних послуг до реальної суспільної вартості й до світових цін;
- зростання кількості та якості рекреаційних послуг.

При всій складності прогнозування реального платоспроможного попиту на послуги туризму в регіоні можна стверджувати, що навіть при цінах, у чотири рази нижчих від світових, регіон у перспективі отримуватиме доходів від рекреаційної індустрії щорічно на суму понад 1 млрд дол. США.

Питома вага цієї галузі у створеному тут сукупному валовому національному продукті при реалізації туристичного потенціалу може становити до 8 – 10 % доходу в іноземній валюті, а це значно зміцнюватиме економіку регіону. Таким чином, завдання полягає в тому, щоб створити механізм сприяння розвитку туристичної галузі господарств, виробити науково обґрунтовані програми темпів і пропорцій розвитку, запобігти негативним процесам, насамперед екологічним.

Отже, основні перспективи, які можуть очікувати регіон від розвитку оздоровчо-курортної сфери, може спричинити:

- збільшення зайнятості населення в регіоні, що нині є особливо проблемним завданням;
- збільшення доходів населення регіону, що дасть зменшити межу бідності;
- надходження коштів у місцеві бюджети, що дасть змогу забезпечувати соціальну сферу для населення регіону;
- приплив іноземних туристів, що сприятиме входженню регіону в Європейську інтеграцію відпочинку і туризму.

Таким чином, основним завданням успішного вирішення проблеми розвитку оздоровчо-курортної сфери в регіоні в перспективі є створення механізму державного регулювання, спрямованого на розвиток адаптивного і стійкого організаційно-економічного та оздоровчого механізму, інтегрованого в ринкову економіку, здатного виживати в умовах конкурентного середовища, створювати профілактичну та відновлювану продукцію, надавати ефективні оздоровчі та сервісні послуги, виготовляти необхідні товари курортного й туристичного попиту.

Список використаних джерел

1. *Беленький А.* Прием – дело тонкое // Зеркало недели. – 2003. – 15 февраля. – С. 23.
2. Внутрішній туризм в Україні: окремі аспекти: Зб. ст. / Наук. ред. О.В. Лугова. – К.: Ін-т туризму ФПГ, 2002. – 160 с.
3. *Гаврилюк О.* Условия осуществления иностранного инвестирования // Экономика Украины. – 1997. – № 8. – С. 12.
4. *Гайдук А.* Туризм в Німеччині: стан і перспективи // Регіон. Економіка. – 2001. – № 3. – С. 176 – 180.
5. *Генсірук С.А., Нижник М.С., Возняк Р.Р.* Рекреационное использование лесов. – К.: Урожай, 1987. – 248 с.
6. *Генсірук С.А., Нижник М.С., Міщенко В.О.* Еколого-економічні аспекти природокористування. – К.: Наук. думка, 1982. – 175 с.

Rosmetova O.G. Peculiarities of mechanism functioning of state regulation of the development of health-resort sphere at the regional level.

Main prospects that expect the region due to the development of health-resort sphere are defined. Major tasks of a successful solution of the problem of health- resort sphere development in the region are specified.

Key words: state regulation, mechanism, health-resort sphere, region, development, functioning.

Разметова О.Г. Особенности функционирования механизма государственного регулирования развития оздоровительно-курортной сферы на региональном уровне.

Определены основные перспективы, которые могут ожидать регион от развития оздоровительно-культурной сферы. Выделены основные задания успешного решения проблем развития оздоровительно-курортной сферы в регионе в перспективе.

Ключевые слова: государственное регулирование, механизм, оздоровительно-культурная сфера, регион, развитие, функционирование.